

ความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าในกลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว Biodiversity of Wildlife in Phu Khieow – Nam Nao Forest Complex

อัมพรพิมล ประยูร
กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า
สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า

บทคัดย่อ

โครงการความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าในกลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว เป็นการรวบรวมงานวิจัยทางด้านสัตว์ป่ามีกระดูกสันหลังทั้ง ๔ กลุ่ม ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ได้ดำเนินการศึกษาพื้นที่เบื้องต้นและรวบรวมเอกสารงานวิชาการด้านความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าในพื้นที่อนุรักษ์ในกลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว ทั้งหมด ๑๙ แห่ง และนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลและคัดกรองข้อมูลให้มีความถูกต้องในปัจจุบัน สามารถอ้างอิงการปรากฏของสัตว์ป่าได้จากแหล่งข้อมูลงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีการสำรวจในพื้นที่ เช่น โครงการจัดทำแผนแม่บทการจัดการพื้นที่กลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว โครงการความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่าในประเทศไทย โครงการอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวและผืนป่าอีสานตะวันตกระยะที่ ๒ รวมไปถึงข้อมูลสัตว์ป่าที่พบจากการลาดตระเวนของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรสัตว์ป่า

พื้นที่กลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว ประกอบด้วย พื้นที่อนุรักษ์ทั้งหมด ๑๙ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๗ แห่ง และอุทยานแห่งชาติ ๑๒ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดเลย ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ หนองบัวลำภู อุดรธานี ขอนแก่น และลพบุรี มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๗,๗๐๖.๒๗ ตารางกิโลเมตร พบความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าทั้งกลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาว ทั้งหมด ๘๗๙ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพบ ๑๖๐ ชนิด นกพบ ๔๙๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๑๕๘ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๖๗ ชนิด และจากการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าในแต่ละพื้นที่อนุรักษ์ มีดังนี้

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๑๐ อันดับ ๒๑ วงศ์ ๓๐ สกุล ๓๗ ชนิด นกพบ ๑๕ อันดับ ๕๔ วงศ์ ๑๑๙ สกุล ๑๖๐ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๐ วงศ์ ๑๙ สกุล ๒๑ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๔ วงศ์ ๘ สกุล ๙ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะแบก - ห้วยใหญ่ พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๑๑ อันดับ ๓๐ วงศ์ ๕๙ สกุล ๗๓ ชนิด นกพบ ๑๓๖ อันดับ วงศ์ สกุล ๒๑๐ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๗ วงศ์ ๕๑ สกุล ๗๕ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๗ วงศ์ ๒๑ สกุล ๓๑ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๑๑ อันดับ ๓๑ วงศ์ ๗๒ สกุล ๙๓ ชนิด นกพบ ๑๖ อันดับ ๕๘ วงศ์ ๑๗๘ สกุล ๒๙๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๕ วงศ์ ๔๕ สกุล ๖๘ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๗ วงศ์ ๒๑ สกุล ๓๒ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๑๒ อันดับ ๓๓ วงศ์ ๘๑ สกุล ๑๑๙ ชนิด นกพบ ๑๖ อันดับ ๗๑ วงศ์ ๒๓๓ สกุล ๔๒๙ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๓ อันดับ ๒๑ วงศ์ ๖๕ สกุล ๑๑๘ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๗ วงศ์ ๒๖ สกุล ๔๙ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูค้อ - ภูกระแต พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๑๑ อันดับ ๒๕ วงศ์ ๓๙ สกุล ๔๖ ชนิด นกพบ ๑๕ อันดับ ๕๒ วงศ์ ๑๑๐ สกุล ๑๖๓ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๓ วงศ์ ๔๐ สกุล ๕๙ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๗ วงศ์ ๑๙ สกุล ๓๒ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูผาแดง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๘ อันดับ ๒๐ วงศ์ ๓๓ สกุล ๔๑ ชนิด นกพบ ๑๔ อันดับ ๔๔ วงศ์ ๙๕ สกุล ๑๓๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๙ วงศ์ ๒๘ สกุล ๓๖ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๗ วงศ์ ๑๗ สกุล ๒๘ ชนิด

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๑๑ อันดับ ๒๘ วงศ์ ๖๔ สกุล ๙๓ ชนิด นกพบ ๑๖ อันดับ ๕๙ วงศ์ ๑๗๖ สกุล ๓๓๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๒๐ วงศ์ ๖๘ สกุล ๑๒๓ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๓ อันดับ ๘ วงศ์ ๒๘ สกุล ๕๓ ชนิด

อุทยานแห่งชาติตาดหมอก พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๙ อันดับ ๒๒ วงศ์ ๓๕ สกุล ๓๙ ชนิด นกพบ ๑๖ อันดับ ๔๒ วงศ์ ๘๓ สกุล ๑๑๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๘ วงศ์ ๑๙ สกุล ๒๒ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๖ วงศ์ ๑๑ สกุล ๑๔ ชนิด

อุทยานแห่งชาติไทรทอง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๖ อันดับ ๑๖ วงศ์ ๒๘ สกุล ๓๓ ชนิด นกพบ ๑๔ อันดับ ๕๑ วงศ์ ๑๐๔ สกุล ๑๓๖ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๔ วงศ์ ๓๓ สกุล ๔๑ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๖ วงศ์ ๑๒ สกุล ๑๖ ชนิด

อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว มีพบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๙ อันดับ ๑๘ วงศ์ ๓๒ สกุล ๔๔ ชนิด นกพบ ๑๒ อันดับ ๔๖ วงศ์ ๙๕ สกุล ๑๓๐ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๐ วงศ์ ๒๕ สกุล ๒๙ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๖ วงศ์ ๘ สกุล ๑๓ ชนิด

อุทยานแห่งชาติภูกระดึง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๑๐ อันดับ ๒๓ วงศ์ ๓๙ สกุล ๔๔ ชนิด นกพบ ๑๕ อันดับ ๕๐ วงศ์ ๑๑๘ สกุล ๑๙๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๑ วงศ์ ๓๓ สกุล ๔๐ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๖ วงศ์ ๑๕ สกุล ๒๒ ชนิด

อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๙ อันดับ ๑๕ วงศ์ ๑๗ สกุล ๑๗ ชนิด นกพบ ๑๑ อันดับ ๒๕ วงศ์ ๓๖ สกุล ๔๐ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๙ วงศ์ ๑๕ สกุล ๑๗ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๒ วงศ์ ๒ สกุล ๒ ชนิด

อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๗ อันดับ ๒๒ วงศ์ ๒๗ สกุล ๓๐ ชนิด นกพบ ๑๓ อันดับ ๔๕ วงศ์ ๗๕ สกุล ๑๐๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๑ อันดับ ๗ วงศ์ ๑๒ สกุล ๑๕ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๑ อันดับ ๕ วงศ์ ๙ สกุล ๑๔ ชนิด

อุทยานแห่งชาติภูเวียง พบความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม ๙ อันดับ ๒๑ วงศ์ ๒๔ สกุล ๒๖ ชนิด นกพบ ๑๓ อันดับ ๒๗ วงศ์ ๓๕ สกุล ๓๙ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานพบ ๒ อันดับ ๑๑ วงศ์ ๒๕ สกุล ๒๖ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกพบ ๒ อันดับ ๖ วงศ์ ๑๐ สกุล ๑๑ ชนิด

อย่างไรก็ตามในบางพื้นที่ยังคงขาดข้อมูลด้านสัตว์ป่า ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตาดโตน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อุทยานแห่งชาติภูเรือ อุทยานแห่งชาติภูแลนคา เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านสัตว์ป่าเข้าไปสำรวจอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนงานด้านการสำรวจเพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถด้านสัตว์ป่า สามารถดำเนินการสำรวจ

ความหลากหลายของสัตว์ป่าในพื้นที่ได้ เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการที่สำคัญในการวางแผนและบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ประชากรสัตว์ป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์กลุ่มป่าภูเขียว - น้ำหนาวต่อไป